

Länstyrelserna

Byggnadsnämndens tillsyn

Definition av uppdraget och tillsynsområden

➔ **Tillsyn utgör ett medel för att säkerställa att demokratiskt fattade beslut genomförs på det sätt som lagstiftarna har avsett. Sett ur ett bredare demokratiskt perspektiv ska tillsynen bidra till att upprätthålla respekten för demokratiskt införda regler. Tillsynen ska främja och verka för att lagar och förordningar följs.**

Tillsyn

En fungerande tillsyn bidrar till att skapa förtroende för att de regler som har beslutats också gäller i praktiken. En viktig aspekt blir då enhetlighet. Reglerna ska tolkas på ett likartat sätt i hela landet.

Samhället har beslutat om de regler som gäller för den byggda miljön i plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Byggnadsnämndens tillsynsuppdrag

Tillsyn är en av grundförutsättningarna för att målen om en god bebyggd miljö ska kunna nås.

Den byggda miljön är en viktig del av människors liv och påverkar människors hälsa och säkerhet. Den byggda miljön har också kulturhistoriska och samhällsekonomiska värden som är viktiga att både bevara och utveckla.

Tillsynen har till uppgift att bevaka att de krav och regler som gäller för den byggda miljön uppfylls samt att ingripa mot de förseelser som konstateras. Byggnadsnämndens skyldigheter i tillsynen är att bevaka, utreda, ingripa, arkivera och utvärdera.

Inventera och planera

Tillsynen bör planeras årsvis genom en tillsynsplan som innehåller behovsbedömning, konsekvensanalys, prioriteringar och resursåtgång.

Bevaka

Byggnadsnämnden ska kontinuerligt driva en planerad tillsyn för att se till att samhällets krav är uppfyllda inom den bebyggda miljön.

Utreda

Om det finns anledning att anta att en överträdelse av plan- och bygglagstiftningen skett ska ett tillsynsärende påbörjas. Utredningen syftar till att ta fram juridiskt underlag för en rättssäker bedömning om en överträdelse har skett eller inte. Utredningen avslutas med ett ställningstagande om att ingripa mot förseelsen eller att avsluta ärendet på grund av att det inte finns någon förseelse att ingripa mot.

Ingripa

Om det har skett en överträdelse och den ansvarige inte självmant rättar till förseelsen ska byggnadsnämnden ingripa. Ingripandet sker genom beslut om föreläggande och/eller genom ett användningsförbud. Som påtryckningsmedel finns byggsanktionsavgift, vite och genomförande på den ansvariges bekostnad.

Ärendet avslutas när förseelsen är rättad.

Arkivera

När ärendet är avslutat ska beslut och handlingar arkiveras.

Utvärdera

Byggnadsnämnden ska regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsarbetet enligt 8 kap. 8 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

Byggnadsnämndens tillsynsområden

Byggnadsnämndens tillsynsområden står i 8 kap 2 § PBF. Nedan redovisas en sammanfattning av dessa tillsynsområden med förtydligande av de krav som ska bevakas genom tillsyn.

Byggnadsverk, även skyltar och ljusanordningar (PBL 8:13, 8:14)

- ska underhållas och skötas så att utformning och tekniska egenskaper bevaras
- ska underhållas och skötas så att
 - värden bevaras
 - olägenheter och olycksrisker för omgivning och trafik inte uppkommer.
- särskilt värdefulla byggnadsverk får inte förvanskas (PBL 8:13)

Tomter (även lekplatser)

(PBL 8:9, 8:10, 8:13, 8:15)

- ska underhållas och skötas så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer.

Foto: Pontus Gläntegård

Allmänna platser, områden vid anläggningar och publika lokaler

(PBL 8:12, 8:13, 8:16)

Tillgänglig

- ska vara tillgängliga och användbara för alla. Enkelt avhjälpta hinder ska avhjälpas.

Skötsel och underhåll

- ska underhållas och skötas så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer.
- gäller också lekplatser och fasta anordningar.

Åtgärder som kräver lov eller anmälan

(PBL kap 8, 9 och 10)

Syftet med byggnadsnämndens tillsynsarbete avseende otillåtna lov- och anmälningspliktiga åtgärder är att se till att det som byggs följer lagar och bestämmelser och har de tillstånd som krävs. Om en utförd åtgärd inte kan göras laglig i efterhand ska den återställas.

Åtgärder som kräver bygglov, rivningslov eller marklov och åtgärder som kräver anmälan:

- pågående arbete ska ha de tillstånd som krävs, stoppa arbete om nödvändigt
- utförda åtgärder ska vara godkända, förbjud användning om nödvändigt
- tidsbegränsade åtgärder ska återställas inom tidsintervallet.

Ingripande mot kontrollanter

(PBL 11:34)

Ingripande mot funktionskontrollant eller kontrollansvarig om denne inte utfört uppdraget korrekt.

Installationer (ska vara godkända för användning)

Ventilationsanordningar (PBL 8:4, 8:25)

- ska ha de tillstånd som krävs (PBF 6:5 p4)
- ska vara kontrollerad med godkänt resultat inom angivet tidsintervall
- ska användas med avsedd belastning
- bör finnas i register för att möjliggöra tillsynsplanering
- ska underhållas och skötas så att de tekniska egenskaperna bevaras.
- besiktningsintyget är anslaget på synlig plats i byggnaden (PBF 5:6)

(PBL 11:34-35)

Hissar och andra motordrivna anordningar (PBL 8:4, 8:24)

- ska ha de tillstånd som krävs (PBF 6:5 p4)
- ska vara kontrollerade med godkänt resultat (PBF 5:13-14)
- ska användas med avsedd belastning och användningsområde (PBF 5:12)
- bör finnas i register för att möjliggöra tillsynsplanering
- ska underhållas och skötas så att de tekniska egenskaperna bevaras (PBL 8:24)

Åtgärder som varken kräver lov eller anmälan

Särskilda säkerhetskrav (PBF 3:11-12)

Särskilda säkerhetskrav som ska vara uppfyllda även om kraven inte fanns då byggnadsverket uppfördes, avseende:

- taksäkerhetsutrustning på byggnader,
- portar och liknande anordningar,
- avfallsanordningar
- hissar för persontransport

Pågående byggarbete

- åtgärder får inte innebära betydande olägenhet eller bryta mot plan- och bygglagens bestämmelser, stoppa arbete om nödvändigt.

- Varje dag drabbas barn och vuxna av besvär i form av astma och allergier på grund av mögel och dålig inomhusluft
- Varje vecka hindras människor att delta i samhället på grund av brister i allmänna platsers och byggnaders utformning. Många andra skadas på grund av bristande underhåll
- Varje månad blir energiförbrukningen i bostäder högre än vad som är långsiktigt hållbart för vårt samhälle på grund av felaktiga energiberäkningar
- Varje kvartal dödas människor i byggarbetsplatsolyckor på grund av otillräcklig kontroll
- Varje år uppkommer och sprids tusentals bränder på grund av dåligt brandskydd
- Alla dessa händelser skulle kunna förhindras och förbättras av en god tillsyn av den bebyggda miljön.

Lagrum

Plan- och bygglagen (2010:900)
Plan- och byggförordningen (2011:338)

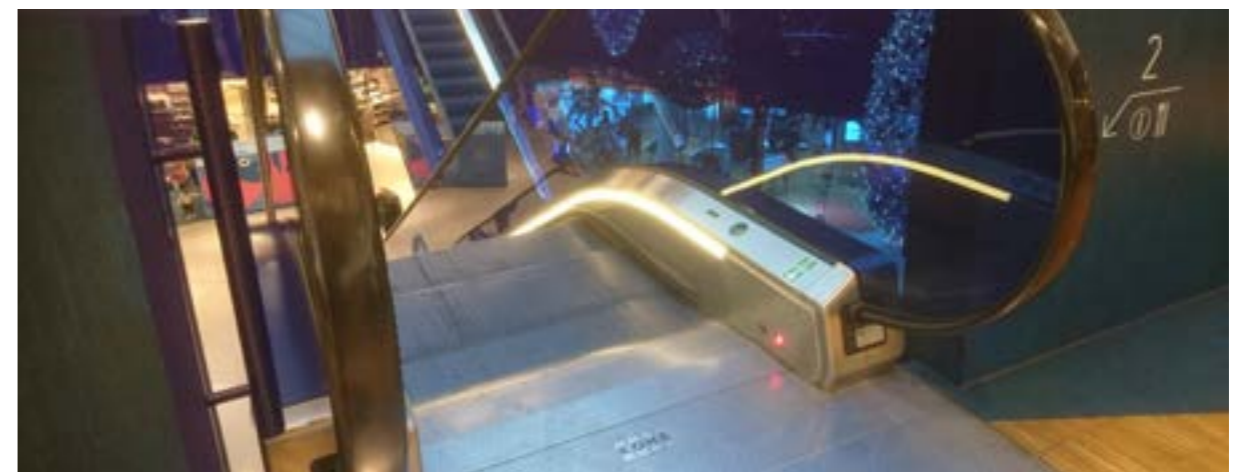

Foto: Anna Jansson Thulin

Vill du veta mer?

Kontakta din kommun för att få veta vad som gäller där du bor.

Broschyren är framtagen i samarbete med
Byggsamverkan i Västra Götaland

Mer finns att läsa på t ex:

<http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken>

<http://www.lansstyrelsen.se>

sökord tillsynsvägledning

Länsstyrelserna

Uppdaterad Maj 2021